

Programy

Rozhodování jako hledání nové cesty

Vzdělávací blok se zaměřuje na skupinové rozhodování a na pojmy kompromis a konsenzus jako na jedny z možných výsledků rozhodovacího procesu. Ve dvou obsažených aktivitách si zúčastnění vyzkoušejí situace se skupinovým rozhodováním a aplikují v nich získané znalosti z první teoretické části programu. Díky novým znalostem a opakované zkušenosti si mohou konsenzuální a kompromisní řešení důkladně osvojit v praxi.

Cíle

- Účastníci a účastnice rozumějí pojmům kompromis a konsenzus jako možným výsledkům rozhodování ve skupině.
- Účastníci a účastnice ovládají základní dovednosti pro využívání různých rozhodovacích procesů ve skupině.
- Účastníci a účastnice aplikují v praxi nové znalosti o procesech rozhodování ve skupině.

Doba trvání

180 minut (bez přestávek)

Věk

12+

Pomůcky

pracovní list pro každého, tabule/flipchart, fixy; dále pro každou skupinku o 4–5 lidech: *Prázdný projektový arch* (příloha 1), *Ukázka vyplněného projektového archu* (příloha 2), *Rozhodovací lístky* (příloha 3), *Nápověda* (příloha 4)

Kompetence globálního občanství

Zacházení s rozmanitostí, respekt k odlišnosti

Etická odpovědnost a angažovanost

Cíle udržitelného rozvoje

16 Mír, spravedlnost a silné instituce

17 Partnerství ke splnění cílů

Realizace

Kde a jak se rozhoduje – uvedení do tématu (20 minut)

Uvedte skupinu do tématu: *Dnes budeme společně zkoumat, jaké jsou různé způsoby rozhodování, a hledat takové, které dokážou reagovat na potřeby všech lidí, na něž budou mít daná rozhodnutí dopad.*

V průběhu celého bloku je potřeba s účastníky a účastnicemi využívat pracovní list. Rozdejte jim ho.

Program zahajte společně s celou skupinou sběrem zkušeností s rozhodováním. Na tabuli napište místa, kde obvykle dochází k nějakému rozhodování. U každého z nich položte dvě otázky a odpovědi zaznamenávejte na tabuli. Ke každé otázce nechte zaznít alespoň 3–4 odpovědi.

Místa, kde se rozhoduje:

- *rodina* – např. výběr místa dovolené, program na víkend
- *třída* – např. místo výletu, výběr absolventského trička, výběr hry v hodině tělocviku
- *obec/město* – např. oprava obecního domu, nová vyhláška o venčení psů na veřejných místech
- *stát/občané* – např. volba prezidenta či prezidentky ČR

Doporučené otázky:

- *Jak se zde rozhoduje?*
- *Kdo má z finálního rozhodnutí většinou radost nebo prospěch?*
- *V případě potřeby se můžete ptát dále: Kdo rozhoduje? Proč právě on/ona/oni?*

Aktivitu zakončete stručným shrnutím odpovědí a informací, že se způsoby rozhodování budete zabývat v následujících aktivitách.

Metodická poznámka: K odpovědím se budete vracet na konci celého programového bloku. Bude-li mezi jednotlivými částmi programu delší časové období, zvažte zapisování na flipchart místo na tabuli, abyste se k tomu mohli později vrátit.

Metodická poznámka: U položek obec/město a stát/občané se může stát, že účastníci a účastnice nebudou mít dostatek znalostí k posouzení způsobu rozhodování. V takovém případě doporučujeme věnovat se dostatečnému vysvětlení konkrétních případů.

Skupinové rozhodování – teorie (25 minut)

Skupina se rozdělí do dvojic. Zadejte úkol přečíst text A v pracovním listu a poté přečíst a vyplnit jeden z textů B–D. Je důležité, aby byl každý text zastoupen alespoň jednou dvojicí. *Nyní se blíže zaměříme na možné způsoby rozhodování ve skupině a zjistíme, jaké výsledky nám toto rozhodnutí přináší. Ukážeme si, že vzájemná ochota spolupracovat na ideálním výsledku může být prospěšná.*

Po přečtení vyzvěte jednu dvojici, aby představila svůj text, zmínila důležité informace a uvedla příklady, které vyplnila. Takto představte všechny texty B–D. V případě nejasností vysvětľujte či doplňujte. Společně se skupinou zapište nejdůležitější pojmy na tabuli.

Metodická poznámka: Pro práci s textem můžete doporučit, aby si dvojice podtrhávaly důležité informace a otazníkem si označovaly nejasnosti a místa, na která se chtějí zeptat.

Rozvoj školy

V následujícím simulačním programu si účastníci a účastnice vyzkoušejí rozhodovací procesy v praxi. Díky programu získají zkušenosti, které v následné reflexi využijí k vytvoření a ukotvení základních technik pro rozhodování v menší skupině osob.

Program je rozdělen na dvě aktivity. *Tvorba návrhů projektu* probíhá v domovských skupinkách (zde pojmenovaných jako třídy) a naplní aktivity je společná kooperativní tvorba návrhů. *Školní parlament* se následně odehraje v zástupných skupinkách (zde pojmenovaných jako školní parlamenty) a úkolem je skupinové rozhodnutí a vyjednávání o finálním projektu. Na závěr proběhne reflexe s celou skupinou.

1. aktivita: Tvorba návrhu projektu (45 minut)

Aktivitu uveďte: *Představte si, že naše škola dostala od jednoho dárce sto tisíc korun. Tyto peníze mohou být použity k čemukoli, co přispěje k rozvoji školy a dětí ve škole. Může jít o koupi nových či použitých věcí, renovaci či rekonstrukci, výstavbu zahrady, hřiště, investice do nových pomůcek a technologií, pobyty, exkurze a tak dále.*

Existují dvě podmínky:

1. Musí se jednat o konkrétní projekt či projekty celkem do 100 000 Kč, které vytvoří třídy a o jejichž podpoře rozhodne školní parlament složený z žáků a žákyň.
2. Projekt musí splňovat alespoň jeden ze tří předložených záměrů.

Nyní přečtěte a zapište na tabuli tyto záměry:

- **A) Rozvoj prostředí školy** (interiér, exteriér, zahrada atp.)
- **B) Podpora trávení volného času žáků a žákyň**
- **C) Podpora rozmanitých forem vyučování**

Skupinu nyní rozdělte na jednotlivé třídy dle preferencí, který záměr chtějí naplňovat. Každý záměr by si měla vybrat alespoň jedna třída. V jedné třídě by mělo být 4–5 lidí.

Metodická poznámka: Doporučujeme nejprve představit všechny tři záměry, nechat minutu či dvě na rozmyšlenou a poté začít tvořit třídy. Nevadí, pokud bude o některý záměr menší zájem – třída bude menší.

Metodická poznámka: Je možné, že účastníci a účastnice nebudou plně rozumět slovu „záměr“. V takovém případě věnujte čas vysvětlení pojmu.

Dále sdělte tyto informace: *Nyní je každá skupinka třídou ve škole. Vaším úkolem bude vymyslet dle vámi zvoleného záměru A, B nebo C návrh na projekt. Každá třída vymyslí a do projektového archu napíše jeden vlastní návrh. Jakmile budou návrhy hotové, vytvoříme nové skupinky – školní parlamenty. Ty budou složené tak, aby v nich byl vždy jeden nebo dva zástupci každého projektu. Úkolem parlamentu poté bude přijmout či vytvořit jeden finální návrh, který se bude realizovat = finální projekt.*

Rozdejte každé třídě jeden projektový arch (příloha 1) a společně si zběžně projděte příklad vyplněného projektového archu (příloha 2). Můžete ho promítat nebo rozdat vytisknutý společně s prázdným archem.

Zadejte třídám 25 minut na vyplnění projektového archu. Průběžně je informujte o čase. Po 15 minutách připomeňte, že se o návrzích bude jednat ve školním parlamentu a že každý bude zástupcem v jednom z parlamentů. Každý by tedy měl umět návrh dostatečně představit. Bude možné si návrh vyfotit nebo okopírovat.

Po 25 minutách tvorbu návrhů zastavte a vyzvěte třídy, aby každá oznámila název svého projektu. Zadejte 5 minut samostatné práce v pracovním listu. Jedná se o zodpovězení reflektivních otázek formou volného psaní. Tím tuto část ukončete.

Metodická poznámka: Pro další navazující část aktivity bude dobré, když každý člen třídy bude mít k dispozici svoji kopii návrhu projektu. Umožněte účastníkům a účastnicím okopírovat si originál. Také byste měli mít připraveny nevyplněné projektové archy, jelikož školní parlamenty o ně budou moci požádat.

2. aktivita: Školní parlament (55 minut)

Následující část demonstruje jeden z možných způsobů rozhodování malé skupiny osob. Jedná se o simulaci školního parlamentu, jenž rozhoduje o finálním projektu pro rozvoj školy (více informací výše).

Aktivitu uveďte přibližně tímto způsobem: *V tuto chvíli máme od každé třídy návrh projektu pro rozvoj naší školy. Nyní vytvoříme nové skupinky – školní parlamenty, jež budou složené vždy z jednoho nebo dvou zástupců jedné třídy. Úkolem školního parlamentu je schválit finální projekt, který parlament zapíše do rozhodovacího archu. Na rozhodnutí budete mít 30 minut.*

Vyzvěte skupinu k vytvoření školních parlamentů. Každému parlamentu dejte rozhodovací lístek (příloha 3) a společně si přečtěte pravidla pro finální projekt, která jsou uvedena na rozhodovacím lístku.

Finální projekt:

- **může být vybrán či zvolen z předložených návrhů (které nemusejí, ale mohou být upraveny);**
- **může slučovat několik návrhů dohromady (pozor na dodržení rozpočtu);**
- **může být vytvořen jako zcela nový projekt.**

Sdíte tyto informace: *Je pouze na vás, jak rozhodnete o finálním projektu. Nezapomínejte, že každý člověk v parlamentu je zástupcem celé třídy, tedy velké skupiny lidí, kteří budou rádi za takový projekt, jenž bude co nejvíce odpovídat jejich návrhu. V případě zájmu může parlament požádat o vytištěnou nápovědu, která poskytuje přibližný plán, jak o projektu rozhodnout. Může také požádat o nový projektový arch.*

Nyní odstartujte časový limit a průběžně informujte o zbývajícím čase. Po prvních 5 minutách připomeňte možnost požádat o pomocnou kartu (příloha 4).

Po 30 minutách ukončete výběr finálních projektů. Vyzvěte každý parlament, aby představil finální projekt, který vybral, záměry, které splňuje, a způsob, jak k výsledku došli.

Reflexe aktivity (20 minut)

Začněte se skupinovou reflexí (ideálně v kruhu). Otázky nejprve směřujte na pocity a dojmy ze skupinové tvorby návrhů a skupinového rozhodování o finálním projektu. Sada základních otázek může vypadat následovně:

- *Jak se teď cítíte?*
- *Popište, co se během aktivity dělo.*

Metodická poznámka: Nechte promluvit několik lidí, kteří dohromady poskládají průběh celé aktivity.

Dále se zaměřte na popis a hodnocení procesu tvorby návrhů a rozhodování při výběru finálního projektu:

- *Co pro vás při tvorbě návrhů ve třídách bylo snadné, a co naopak obtížné?*
- *Nastaly ve třídě nějaké vypjaté situace? Jaké a proč?*
- *Jak vypadalo finální rozhodování o výsledku ve školním parlamentu?*
- *Nastaly v parlamentu nějaké vypjaté situace? Jaké a proč?*
- *Kdo je ve skupině s výsledkem spokojen a proč? Kdo není a proč?*

Nakonec věnujte pozornost i přenosu do osobního života zúčastněných:

- *Jak mohu využít nové informace (a zkušenosti) o kompromisu a konsenzu ve svém životě?*

Metodická poznámka: Dle předkládané teorie lze analyzovat, k jakému výsledku školní parlament došel. Je možné vyhodnotit, jestli se jedná o výsledek, se kterým je spokojena pouze část skupiny, nebo zda jsou s výsledkem spokojeni všichni. Tedy zda se jedná o kompromis, nebo konsenzus a jak k výsledku došli. Aktivita cíleně pracuje se záměry projektů. Pokud parlament se záměry pracoval a snažil se, aby finální projekt naplňoval všechny záměry, které v návrzích byly, pravděpodobně se jedná o konsenzus. V opačném případě se bude jednat nejspíše o kompromis nebo o výsledek, s nímž je spokojena pouze část skupiny.

Závěrečná reflexe (15 minut)

S celou skupinou se znovu podívejte na odpovědi, které jste zapisovali na tabuli či flipchart na začátku programu. Společně si odpovědi projděte a označte takové, které byste nyní na základě nových vědomostí změnili. Dále vyberte odpovědi, které se zdají být důležité, a takové, u nichž rozhodovací procesy nejsou ideální. Ptejte se celé skupiny na tyto otázky:

- *Jak by se zde mělo rozhodovat?*
- *Proč by se to mělo změnit?*
- *Co pro to lze udělat?*

Na konci lekce dejte 5 minut k vyplnění reflektivního úkolu v pracovním listu v kapitole *Školní parlament*.

Infobox – Kdy konsenzus nemusí fungovat

Konsenzus je shoda všech. Ve skupině se proto zpravidla jedná o nejlepší možný výsledek. Nicméně konsenzus má i své slabé stránky:

- občas ho není možné dosáhnout, protože máme ve skupině příliš odlišné potřeby a naše návrhy se zcela rozcházejí;
- bylo by velmi zdlouhavé konsenzus nalézt, protože je nás příliš mnoho;
- někteří z různých osobních důvodů konsenzus nechťejí;
- je zbytečný u banálních věcí (například zda můžeme otevřít okno apod.);
- je nevhodný při krizových situacích, kdy je potřeba jednat rychle (například při zranění, autonehodě, požáru apod.).

V takových případech je dobré uvědomit si tyto nedostatky a smířit se s tím, že úplný konsenzus není možný. Budeme-li však i v takových situacích ochotni spolupracovat na co nejlepším řešení, určitě se nějaké nabídne, například:

- skupina se rozdělí;
- část skupiny, které na dané věci tolik nezáleží, dobrovolně ustoupí;
- přejdeme k hledání kompromisu.

Zdroje

Použité zdroje

- BEDNAŘÍK, Aleš. *Riešenie konfliktov*, kapitola *Spolupráca a súperenie*. Bratislava: PDCS, 2001.
- Český statistický úřad. Volba prezidenta republiky konaná ve dnech 12.01.–13.01.2018. *Volby.cz* [online]. 2018 [cit. 2020-04-24]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/prez2018/pe2?xjazyk=CZ>.
- KOLAJOVÁ, Lenka. *Týmová spolupráce: jak efektivně vést tým pro dosažení nejlepších výsledků*. Praha: Grada. Poradce pro praxi, 2006.
- PETRUSEK, Miloslav. Konsenzus. In: *Sociologická encyklopedie* [online]. 2018 [cit. 23. 3. 2020]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Konsenzus>.
- Rozhodování, 2001-. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 23. 3. 2020]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Rozhodov%C3%A1n%C3%AD>.

Rozšiřující zdroje

- FIALA, Petr. *Modely a metody rozhodování*. 3., přeprac. vyd. Praha: Oeconomica, 2013.
- *Institute H21* [online]. © 2020 [cit. 23. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.ih21.org>.
- LALOUX, Frédéric. *Budoucnost organizací: průvodce budováním organizací v 21. století na základě evoluce lidského uvažování*. Praha: PeopleComm, 2016.

Pracovní listy

Rozhodování jako hledání nové cesty

Rozhodovat se musíme prakticky neustále. Sami se rozhodujeme o tom, zda si nalejeme sklenici vody, nebo čaje nebo třeba jestli si budeme vykládat s jednou, či druhou spolužačkou. Taková rozhodnutí se dělají vcelku snadno. Jak ale vypadá rozhodování, pokud je nás na to víc? „Půjdeme do kina na tento, nebo na jiný film?“ „Pojedeme na školní výlet do města, nebo do lesa?“ Zde už může docházet k zapletitým situacím a tento program ti s tím může pomoci. Vysvětlíme si pojmy kompromis a konsenzus a vyzkoušíme si, jak rozhodnout o novém školním projektu v hodnotě 100 tisíc korun.

Klíčová slova: kompromis, konsenzus, skupinové rozhodování, školní parlament

A

Co víme o skupinovém rozhodování

Rozhodování je přirozený myšlenkový proces, který provádíme téměř neustále. O nepodstatných věcech rozhodujeme nevědomě, avšak důležitějším věcem věnujeme větší pozornost. Jsme-li na rozhodnutí sami, může být snadné – nemusíme se s nikým domlouvat a řídíme se podle toho, co my osobně považujeme za důležité. Je-li ale na rozhodování více lidí, vzniká zcela odlišná situace. Při skupinovém rozhodování, kdy lidé zastávají protichůdné názory, máme více možností, jak výsledku dosáhnout.

Nejdříve je dobré rozlišit, zda chceme:

1. výsledek, se kterým bude spokojena alespoň část skupiny (text B);
2. nebo výsledek, s nímž bude alespoň částečně spokojena celá skupina – kompromis a konsenzus (text C a D).

B

Výsledek, se kterým bude spokojena alespoň část skupiny

Jedná se o časově rychlejší způsob rozhodnutí, který může a nemusí být spravedlivý vůči všem lidem ve skupině. Nejčastěji dochází k tomu, že nejsou spokojeni všichni, ale pouze největší skupina. Takového výsledku můžeme dosáhnout různými způsoby, například:

- **Hlasování** – vybere se ta možnost, která má nejvíce kladných hlasů. Hlasování může probíhat zvedáním ruky, tajným hlasováním pomocí papírků, mobilních aplikací atp. Forma hlasování může výrazně zlepšit to, kolik lidí bude s výsledkem spokojeno. Namísto prosté volby „A, nebo B“ můžeme do hlasování zakomponovat například kladné a záporné body či právo veta (tak výrazný odpor, že znemožní přijetí).

Příkladem může být:

- **Určení kritéria, podle kterého vybereme** – například cena, dostupnost apod. Zde je důležité, zda kritérium vybere pouze někteří, nebo všichni společně – pak je možné, že budou spokojeni všichni.

Příkladem může být:

- **Výběr zástupce, který rozhodne** – můžeme si vybrat někoho, komu důvěřujeme (osoba nebo menší skupinka), a ten o výsledku rozhodne sám. Může tomuto rozhodnutí věnovat více času, prostudovat všechny možnosti apod.

Příkladem může být:

Víš, že...

... na principu, kdy je s danou věcí spokojena určitá část skupiny, funguje demokracie? Některá rozhodnutí se dělají formou tzv. „nadpoloviční většiny“. To znamená, že s výsledkem může být nespokojena téměř polovina lidí. Na druhou stranu, ve velkých zřízeních, jako je stát, kraj či město, je téměř nemožné, aby byli s výsledkem spokojeni všichni.

... v prezidentských volbách v České republice v roce 2018 byl výsledek velmi těsný? Konkrétně to bylo 51,36 % pro Miloše Zemana a 48,63 % pro Jiřího Drahoše. Voleb se účastnilo 66,6 % voličů ČR.

Příklad hlasování: Třída v 9. ročníku základní školy se domlouvá na výběru barvy společných triček. Polovina chce zelené a polovina červené. Pro každého je důležité, aby nosil takovou barvu, kterou si přeje; červení nechtějí zelenou a naopak. Zároveň celá třída chce, aby si byla trika podobná. Po dlouhých debatách se dohodnou na hlasování. 14 lidí hlasuje pro červenou a 12 pro zelenou. Výsledek je tedy těsný, ale jasný. Třída objedná červená trička.

Proč myslíš, že zvolili právě toto řešení?

.....

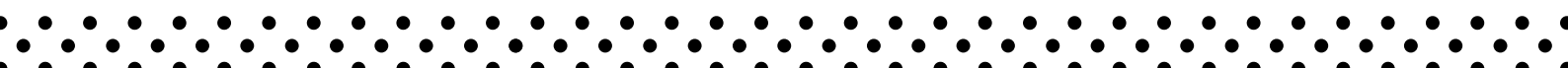
.....

Jaké další řešení tě napadá?

.....

.....

.....

C

Kompromis

V tomto případě nevybíráme jednoduše z předložených možností, ale snažíme se o nich diskutovat, vyjednáváme o úpravách nebo hledáme nové možnosti. **Spolupracujeme** na tom, abychom dosáhli společného výsledku. Může se ale jednat o náročný a zdlouhavý proces. Ve větších skupinách to ani nemusí být možné.

Kompromis je takový výsledek, při němž každá strana částečně sleví ze svých zájmů. Dohodou je střední cesta, se kterou je každý spokojený, ale jen napůl. Každý něco ztratil a něco získal. Tento výsledek je lepší než úplná prohra, kdy musíme slevit ze všeho – v kompromisu jsme získali alespoň něco. Může se zdát, že kompromis je dobrý výsledek, který by mohl uspokojit všechny. Na druhou stranu, v kompromisu nebudeme nikdy plně spokojeni. Je to stále jen střední cesta. Proč to tak je?

V konfliktech či při rozhodování máme více různých požadavků, potřeb a zájmů, které se snažíme prosadit. Některé jsou pro nás důležitější více a některé méně. V kompromisu děláme ústupky, zpravidla u nedůležitých i důležitých věcí zároveň. Tím můžeme dojít ke spravedlivému, avšak polovičatému řešení, v němž jsme zásadní, důležité potřeby naplnili pouze částečně, viz obrázek *Naplnění potřeb v konsenzu a kompromisu* na straně 11.

Víš, že...

... kompromis může být vhodný v případě, že jednáme o méně důležitých věcech, na kterých tolik nelpíme?

... u dlouhodobých vztahů (rodina, partneři) je časté používání kompromisů nebezpečné?
Dlouhodobé ustupování může vést k silné nespokojenosti.

Příklad kompromisu: Třída v 9. ročníku základní školy se domlouvá na výběru barvy společných triček. Polovina chce zelené a polovina červené. Pro každého je důležité, aby nosil takovou barvu, kterou si přeje; červení nechtějí zelenou a naopak. Zároveň celá třída chce, aby si byla trika podobná. Po dlouhých debatách se dohodnou na kompromisu a zvolí bílou barvu. Nikdo s ní není zcela spokojený, ale nikomu zásadně nevadí.

Jaké další kompromisní řešení tě napadá?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Které potřeby byly a které nebyly naplněny?

.....

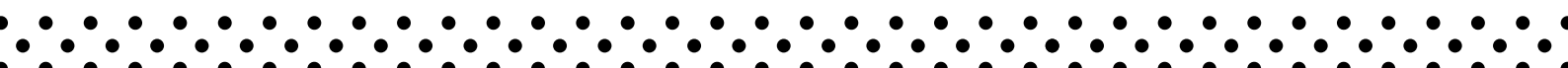
.....

.....

.....

.....

.....

D

Konsenzus

V tomto případě nevybíráme jednoduše z předložených možností, ale snažíme se o nich diskutovat, vyjednáваме o úpravách nebo hledáme nové možnosti. **Spolupracujeme** na tom, abychom dosáhli společného výsledku. Může se ale jednat o náročný a zdlouhavý proces. Ve větších skupinách to ani nemusí být možné.

Konsenzus je výsledek, se kterým jsou všichni plně nebo dostatečně spokojeni. Všechny strany s výsledkem souhlasí, a nemusely se přitom vzdát ničeho důležitého. V konfliktech či při rozhodování máme více různých požadavků, potřeb či zájmů. Některé jsou pro nás důležitější více a některé méně. V kompromisu většinou dojde pouze k polovičnímu naplnění důležitých potřeb, kdežto v případě konsenzu jsou naplněny všechny důležité potřeby, jak ilustruje obrázek *Naplnění potřeb v konsenzu a kompromisu* na straně 11. Méně důležité potřeby už být naplněny nemusejí (ale mohou jako bonus navíc). Díky takovému výsledku můžeme být opravdu plně spokojeni.

Víš, že...

... konsenzu občas není možné dosáhnout? Ve skupině máme příliš odlišné potřeby a naše návrhy se mohou zcela rozcházet.

... je konsenzus zbytečný u banálních věcí? Například není třeba zdlouhavě řešit, zda můžeme otevřít okno. Někdy také může dlouho trvat, než konsenzu dosáhneme.

Příklad konsenzu: Třída v 9. ročníku základní školy se domlouvá na výběru barvy společných triček. Polovina chce zelené a polovina červené. Pro každého je důležité, aby nosil takovou barvu, kterou si přeje; červení nechtějí zelenou a naopak. Zároveň celá třída chce, aby si byla trika podobná. Prvním návrhem bylo vybrat jinou barvu – bílou. To ale neprošlo, protože většina lidí nebyla plně spokojena a chtěla svoji barvu. Nakonec třída došla k jednoduchému konsenzu: každý si zvolí barvu dle své vlastní volby – barva triček tedy bude různá. Obrázek na tričku bude stejný pro všechny, a díky tomu si budou trička podobná.

Jaké další konsenzuální řešení tě napadá?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Které potřeby byly a které nebyly naplněny?

.....

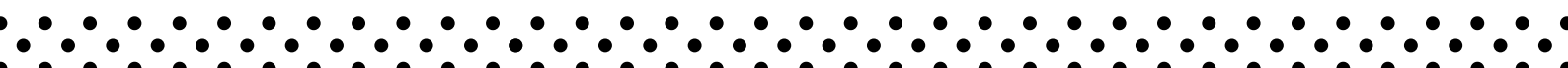
.....

.....

.....

.....

.....

Školní parlament

Úkol: Odpověz si na následující otázky:

Kde a jak bys chtěl/a začít používat některé prvky skupinového rozhodování z tohoto programu?

.....
.....
.....

Zjistil/a jsi něco o sobě?

.....
.....
.....

A jak to můžeš v budoucnu využít?

.....
.....
.....

Úkol: Kdyby se tě někdo z rodiny zeptal, o čem byl dnešní program, co bys odpověděl/a? Napiš tři věty:

1. věta:

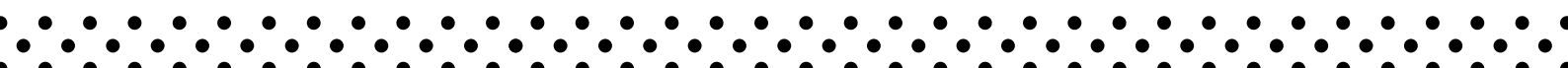
.....
.....
.....

2. věta:

.....
.....
.....

3. věta:

.....
.....
.....

Příloha 2

Ukázka vyplněného projektového archu

<p>Název projektu:</p> <p><i>Za lepší pracovní prostředí!</i></p>	<p>Návrh podávají tyto osoby:</p> <p><i>Eliška, Honza, Roman, Ema</i></p>	<p>Projekt naplňuje tento záměr / tyto záměry:</p> <p>☐ A) Rozvoj prostředí školy (interiér, exteriér, zahrada atp.)</p> <p>☐ B) Podpora trávení volného času žáků a žákyň</p> <p>☒ C) Podpora rozmanitých forem vyučování</p>									
<p>Orientační rozpočet:</p> <table border="1"> <tr> <td><i>Úprava sborovny</i></td> <td><i>35 000 Kč</i></td> </tr> <tr> <td><i>Vybavení sborovny</i></td> <td><i>30 000 Kč</i></td> </tr> <tr> <td><i>Vylepšení kabinetů</i></td> <td><i>35 000 Kč</i></td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Tento záměr je vymyšlený jen pro účely příkladu</p> <p>Celkem: <i>100 000</i> Kč</p>	<i>Úprava sborovny</i>	<i>35 000 Kč</i>	<i>Vybavení sborovny</i>	<i>30 000 Kč</i>	<i>Vylepšení kabinetů</i>	<i>35 000 Kč</i>					<p>Čeho projektem dosáhnete:</p> <p><i>Vytvoříme kvalitní pracovní prostředí pro učitele a učitelky. Díky tomu se budou moci lépe připravit na výuku (odpočinout si, soustředit se apod.). Také podpoříme posilování mezilidských vztahů v pedagogickém sboru.</i></p> <p>Proč jste zvolili právě tento projekt:</p> <p><i>Protože odpočatí, na výuku dobře připravení a s kolektivem spokojení učitelé a učitelky jsou zásadní pro kvalitní výuku.</i></p>
<i>Úprava sborovny</i>	<i>35 000 Kč</i>										
<i>Vybavení sborovny</i>	<i>30 000 Kč</i>										
<i>Vylepšení kabinetů</i>	<i>35 000 Kč</i>										
<p>Co je v projektu hodně důležité: (bez čeho by neměl smysl)</p> <p><i>Zásadní je společný relaxační prostor pro vyučující (pohovka, křesla, ticho) a nová nástěnka. Velmi důležité je také vybavení kabinetů dle přání konkrétních osob.</i></p>											
<p>Popis projektu: (co je potřeba udělat, abyste projekt dotáhli do konce)</p> <p><i>Projekt bude rozdělen na tyto části:</i></p> <p>A. <i>Úprava sborovny: výměna koberce, výmalba, nová nástěnka, kam může každý psát, co chce (s nadpisem Náš život).</i></p> <p>B. <i>Vybavení a rozdělení sborovny na:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>→ tichou relaxační část s pohovkou a křesly, televizí a herní konzolí;</i> <i>→ pracovní část se zasedacím stolem, malými polohovacími stolký s kvalitními židlemi.</i> <p>C. <i>Vylepšení kabinetů: každý kabinet (dohromady 5) dostane 7000 Kč, za které si může pořídit něco, co zlepšit pobyt v dané místnosti.</i></p> <p style="text-align: right;">(náčrty kreslete na druhou stranu)</p>											

Příloha 3 – Rozhodovací lístky

Název finálního projektu:

Proč zrovna tento projekt:

Projekt naplňuje tento záměr / tyto záměry:

- A) Rozvoj prostředí školy (interiér, exteriér, zahrada atp.)
- B) Podpora trávení volného času žáků a žákyň
- C) Podpora rozmanitých forem vyučování

Kdo s finálním projektem souhlasí:

Kdo je s finálním projektem spokojený:

Finální projekt:

- může být vybrán či zvolen z předložených návrhů (které nemusejí, ale mohou být upraveny);
- může slučovat několik návrhů dohromady (pozor na dodržení rozpočtu);
- může být vytvořen jako zcela nový projekt.

(můžete požádat o nový projektový arch)

Název finálního projektu:

Proč zrovna tento projekt:

Projekt naplňuje tento záměr / tyto záměry:

- A) Rozvoj prostředí školy (interiér, exteriér, zahrada atp.)
- B) Podpora trávení volného času žáků a žákyň
- C) Podpora rozmanitých forem vyučování

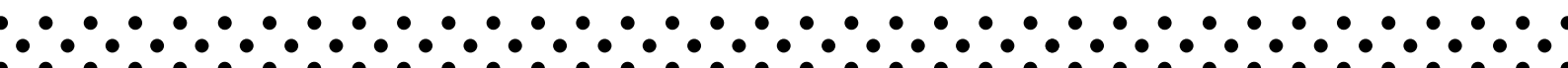
Kdo s finálním projektem souhlasí:

Kdo je s finálním projektem spokojený:

Finální projekt:

- může být vybrán či zvolen z předložených návrhů (které nemusejí, ale mohou být upraveny);
- může slučovat několik návrhů dohromady (pozor na dodržení rozpočtu);
- může být vytvořen jako zcela nový projekt.

(můžete požádat o nový projektový arch)

Příloha 4 – Nápořveda

Je pouze na vás, jak rozhodnete o finálním projektu. Nezapomínejte, že každý člověk v parlamentu je zástupcem celé třídy, tedy velké skupiny lidí, kteří budou rádi za takový projekt, jenž bude co nejvíce odpovídat jejich návrhu.

Co můžete dělat:

- Představte si své návrhy (stopujte čas, např. 1–2 min.).
- Přemýšlejte, jaké záměry naplňují a zda se dají naplnit všechny.
- Zaměřte se na to, co je v návrzích v kolonce „hodně důležité“.
- Hledejte takové řešení, které naplní alespoň ty důležité části návrhů.
- Pokud nelze návrhy sjednotit nebo se vám některé nelíbí, můžete:
 - » zjistit, kdo z čeho může slevit;
 - » některý návrh vyřadit;
 - » hlasovat;
 - » vytvořit úplně nový návrh.

Při hlasování můžete:

- používat plusové a minusové body;
- nastavit kritéria hlasování (o co hlasujeme – sympatie, užitek, počet naplněných záměrů, dodržení rozpočtu atd.).

Je pouze na vás, jak rozhodnete o finálním projektu. Nezapomínejte, že každý člověk v parlamentu je zástupcem celé třídy, tedy velké skupiny lidí, kteří budou rádi za takový projekt, jenž bude co nejvíce odpovídat jejich návrhu.

Co můžete dělat:

- Představte si své návrhy (stopujte čas, např. 1–2 min.).
- Přemýšlejte, jaké záměry naplňují a zda se dají naplnit všechny.
- Zaměřte se na to, co je v návrzích v kolonce „hodně důležité“.
- Hledejte takové řešení, které naplní alespoň ty důležité části návrhů.
- Pokud nelze návrhy sjednotit nebo se vám některé nelíbí, můžete:
 - » zjistit, kdo z čeho může slevit;
 - » některý návrh vyřadit;
 - » hlasovat;
 - » vytvořit úplně nový návrh.

Při hlasování můžete:

- používat plusové a minusové body;
- nastavit kritéria hlasování (o co hlasujeme – sympatie, užitek, počet naplněných záměrů, dodržení rozpočtu atd.).

Je pouze na vás, jak rozhodnete o finálním projektu. Nezapomínejte, že každý člověk v parlamentu je zástupcem celé třídy, tedy velké skupiny lidí, kteří budou rádi za takový projekt, jenž bude co nejvíce odpovídat jejich návrhu.

Co můžete dělat:

- Představte si své návrhy (stopujte čas, např. 1–2 min.).
- Přemýšlejte, jaké záměry naplňují a zda se dají naplnit všechny.
- Zaměřte se na to, co je v návrzích v kolonce „hodně důležité“.
- Hledejte takové řešení, které naplní alespoň ty důležité části návrhů.
- Pokud nelze návrhy sjednotit nebo se vám některé nelíbí, můžete:
 - » zjistit, kdo z čeho může slevit;
 - » některý návrh vyřadit;
 - » hlasovat;
 - » vytvořit úplně nový návrh.

Při hlasování můžete:

- používat plusové a minusové body;
- nastavit kritéria hlasování (o co hlasujeme – sympatie, užitek, počet naplněných záměrů, dodržení rozpočtu atd.).

Konflikt jako příležitost

Autorský tým: Adam Čajka, Petra Frühbauerová, Eliška Hanzlová, Martin Jestřábek, Eva Malířová, Ondřej Stejskal

Sazba a grafická úprava: Filip Hauser

Korektury: Lucie Krejčí

Vytvořilo NaZemi, z. s.

Naší vizí je společnost, která přiznává právo na důstojný život všem. Společnost, jež chápe globální propojenost světa a vnímá svoji odpovědnost za dlouhodobou udržitelnost života na Zemi. Společnost reflektující vzájemnou závislost lidí, míst, ekonomik a přírody ve svém jednání. Společnost solidární a otevřená novým myšlenkám a představivosti, že jiný svět je dosažitelný.

Naší cestou je...

TRANSFORMATIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, které je nástrojem hluboké společenské změny, reflektuje současné problémy a vede k hledání jejich řešení.

DŮSTOJNÁ PRÁCE prospívající člověku i jeho okolí, vykonávaná z vlastní vůle a s plným vědomím jejího dopadu.

FUNGOVÁNÍ ORGANIZACÍ založené na důvěře a spolupráci, které lidem umožňuje rozhodovat o jejich práci a pomáhá jim naplňovat jejich potřeby.

ODPOVĚDNÁ SPOTŘEBA pevně spjatá s odpovědnou výrobou, reagující na zhoršující se stav světa.

NERŮST a změna ekonomického systému, jež umožní uspokojit potřeby všech s respektem k limitům planety.

www.nazemi.cz